

LBRIS

We know

books

MARK TWAIN

Aventurile lui Tom Sawyer

Traducere de Monica Manolachi

Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Aventuri literare extreme</i> (Lucian Priscop)	7
<i>Prefață</i>	11
Aventurile lui Tom Sawyer	13
Capitolul 1	15
Capitolul 2	23
Capitolul 3	29
Capitolul 4	36
Capitolul 5	46
Capitolul 6	52
Capitolul 7	64
Capitolul 8	70
Capitolul 9	76
Capitolul 10	83
Capitolul 11	90
Capitolul 12	95
Capitolul 13	101
Capitolul 14	109
Capitolul 15	115
Capitolul 16	120
Capitolul 17	130
Capitolul 18	134
Capitolul 19	143
Capitolul 20	146
Capitolul 21	151

Capitolul 22	159
Capitolul 23	163
Capitolul 24	170
Capitolul 25	172
Capitolul 26	180
Capitolul 27	189
Capitolul 28	192
Capitolul 29	196
Capitolul 30	204
Capitolul 31	214
Capitolul 32	223
Capitolul 33	227
Capitolul 34	237
Capitolul 35	240
Înceiere	246

CAPITOLUL 1

– Tom!

Nici un răspuns.

– Tom!

Nici un răspuns.

– Ce-o fi cu băiatu' ăsta? Un' să fie... Tom, n-auzi?

Bătrânica își trase ochelarii pe nas, uitându-se peste ei prin odaie, după care îi ridică și privi pe sub ei. Foarte rar catadicsea să se uite *prin* lentile la un nod de băiat ca Tom. Erau ochelarii ei de zile mari, la care ținea ca la ochii din cap și pe care îi purta numai de podoabă, fiindcă la fel de bine putea vedea și prin niște ochiuri de plită. Uluită parcă, rămase o clipă locului, și apoi fără mânie, dar destul de tare ca s-o poată auzi pereții, spuse:

– Ei lasă, că pun eu mâna pe tine și-o să vezi tu ce...

Nu apucă să-și termine vorba, fiindcă între timp se aplecase și începuse a lovi cu măturoiul pe sub pat, încât nu-i mai rămânea suflu decât pentru a icni în timp ce lovea. În afară de pisică, nu mai ieși nimeni de sub pat.

– N-am mai văzut băiat ca ăsta!

Se îndreptă apoi spre ușa deschisă și rămase în prag, iscodind cu privirea aracii cu roșii și bălăriile din grădină. Nici urmă de Tom. Atunci înălță glasul, ca să poată fi auzită de departe, și începu să strige:

– To-o-om!

Deodată auzi un fâșăit scurt în spatele ei. Se răsuci tocmai la timp, ca să prindă de pulpana hainei un băiețel și să-l oprească din fugă.

– Ia te uită! Cum de nu m-am gândit la cămară! Ce-ai căutat acolo, drace?

– Nimic.

– Cum nimic? Uite ce-i pe mâinile tale! Uite ce-ai la gură! Cu ce te-ai mânjit în halu' ăsta?

– Nu știu, mătușă.

– Da' știu eu. Cu dulceață! Da, asta e! De zeci de ori ți-am spus să nu mai umbli la dulceață! Te jupoi de viu! Ia dă nuiuaa aia încoace!

Nuiuaa zvâcni prin aer, semn că se îngroașă gluma.

– Aoleu! Ia uită-te în spate, mătușă!...

Când bătrânica se întoarse trăgându-și fustele, ca să se fe-rească de primejdie, băiatul o și luase la fugă, urcându-se pe ulu-cile înalte ale gardului și pierind dincolo de el. Mătușa Polly rămase o clipă zăpăcită, apoi râse cu blândețe:

– Bată-l norocul să-l bată! Că nu mă mai învăț minte! De câte ori nu m-a dus de nas pân' acu' și uite că iar m-a păcălit. Ce ți-e și cu bătrânii! Vorba ceea: nu mai înveți cal bătrân în buiestru. Da' nici că le-ar potrivi la fel de două ori! Și-atunci, cum să știi la ce să te-aștepți de fiecare dată? Parcă le-ar cântări în amănunt, ca să mă chinuie pe mine, de-mi sare țandăra. Și mai știe afurisitu' că, dacă-mi dă o clipă răgaz ori mă face să râd, s-a dus supărarea... Nu-l mai pot bate. Da, da, nu prea mă port cu el cum ar trebui. Bătaia e ruptă din rai, așa scrie la carte. Stric copilu', ăsta-i ade-văru' adevărat. Multe o să mai avem de pătimit și io și el, dacă-l las de capu' lui. Parc-au intrat dracii-n el, Doamne iartă-mă!... Da' ce să fac, e băiatu' sor-mii, Dumnezeu s-o ierte, nu mă prea lasă inima să-l bat. De câte ori îl iert îmi pare rău și de câte ori dau în el mi se rupe inima. Bine spune sfânta scriptură: omu' născut din femeie are viața scurtă și plină de griji. Așa și este. Iar o să chiu-lească de la școală în după-masa asta și, vreau, nu vreau, iar o să fiu silită să-l pun la treabă mâine, ca pedeapsă. Îmi vine greu să-l pun să muncească duminica, tocmai când ălalți copii n-au școală

și se joacă, da' ce pot face? Fuge de treabă ca dracu' de tămâie, da' n-am încotro, tre' să-mi fac datoria față de băiat cât pot, că doar nu-i vreau rău'.

Bineînțeles că Tom a tras chiulul și a petrecut de minune. S-a întors acasă înainte de cină, tocmai bine ca să-l ajute pe Jim, micul negru, să taie lemne pentru a doua zi și să facă surcele. Mai bine zis, la timp ca să-i povestească lui Jim ce isprăvi a mai făcut, în vreme ce Jim făcea mai toată treaba. Fratele mai mic al lui Tom (sau mai bine zis fratele lui vitreg), Sid, era gata cu partea lui de muncă (adunatul surcelelor). Sid era un băiat cuminte, fiindcă nu se prea ținea de șotii și năzbâtii.

În timp ce Tom lua masa de seară, șterpelind zahăr ori de câte ori se ivea ocazia, mătușa Polly îi puneă tot felul de întrebări șirete, doar-doar l-o prinde cu mâța-n sac. Ca multe alte suflete cu inima curată, era convinsă în ambiția ei că era înzestrată cu darul unei priceperi misterioase și de nepătruns și îi plăcea să creadă că urzelile ei cele mai străvezii erau manevre nemaipo-menite. Ca de exemplu:

– Tom, a fost cam cald azi la școală, nu-i așa?

– Da, tușă.

– Cald rău, nu?

– Da, tușică.

– Nu-ți venea să te duci la scăldat?

Tom tresări. Îi încolți în minte o bănuială neliniștitoare. Privi atent pe chipul mătușii, după care îi zise:

– Nu-u... adică nu prea...

Bătrânica întinse mâna și-i pipăi cămașa.

– Ei, da' acu' parcă nu ți-e așa de cald, nu?

O încânta faptul că-i găsisse cămașa uscată, fără să știe nimeni încotro țintea ea. Dar Tom știa de-acum dincotro bătea vântul, așa că se gândi care ar fi următoarea mișcare:

– Câțiva dintre noi ne-am pus capu' sub cișmea. Uite, al meu e ud și-acu'.

Pentru o clipă mătușa Polly se enervă fiindcă trecuse cu vederea o dovadă așa de grăitoare și pierduse ocazia de a-și arăta iscusința. Dar îi veni imediat o idee și mai și:

– Tom, când ți-ai pus capu' sub cișmea, nu ți-ai desfăcut guleru' de la cămașă unde ți l-am cusut io, nu-i așa? Ia descheie-te la haină, ca să văd!

De pe fața lui Tom pieri orice urmă de tulburare. Se descheie liniștit la haină. Gulerul cămășii era cusut în toată regula.

– Măi să fie! Hai, du-te și vezi-ți de treabă! Vroiam să știu dacă nu cumva ai tras chiulu' de la școală, ca să te duci la scăldat. De data asta, hai, treacă de la mine. Cine știe, poate ești vreo brânză bună în burdof de câine! Mai bun decât pari adică. Cel puțin pe ziua de azi!...

Pe de o parte, îi era ciudă că agerimea ei dăduse greș. Pe de altă parte, era bucuroasă că Tom se mai dăduse pe brazdă. După care și-a băgat Sid coada:

– Da' ia uite, nu-i cususei guleru' cu ață albă? Și asta-i neagră.

– Cu albă l-am cusut, așa-i... Tooom!...

Dar Tom n-a mai stat pe gânduri. În timp ce o zbughea pe ușă, nu apucă să mai spună decât:

– Sid, frate, las' că ți-o plătesc io!...

După ce ajunsese într-un loc sigur, Tom privi cu atenție două ace mari de cusut, înfășurate unul cu ață albă și altul cu ață neagră, înfipte sub reverul hainei, apoi își spuse: „Dacă nu era Sid, nici nu și-ar fi dat seama. Fir-ar să fie de treabă! Ba coase cu alb, ba coase cu negru! Măcar de s-ar hotărî să coasă mereu la fel! Așa, cum dracu' să mai ții minte? Și Sid ăsta... Las' că-i arăt io lui!“

Tom nu era un băiat model în târgușorul lor. Știa el foarte bine un băiat model, pe care nu-l putea înghiți.

Nu trecură nici două minute, poate chiar mai puțin, și deja uitase de toate necazurile. Nu pentru că necazurile i-ar fi fost cu un dram mai ușoare sau mai puțin amare decât cele ale unui om în toată firea, ci pentru că acum avea o nouă și arzătoare preocupare, care-l făcea să uite, așa cum și oamenii mai în vârstă mai uită de nenorociri, când sunt cuprinși de entuziasmul noilor inițiative.

De astă dată era vorba de un nou fel de a fluiera, care-i plăcea tare mult și pe care-l prinsese de la un negru. Ardea de nerăbdare

să-l încerce nestingherit. Fluieratul ăsta aducea oarecum cu ciripitul păsărilor. Era un soi de tril curgător, obținut prin atingerea cerului gurii cu limba, la răstimpuri scurte, în mijlocul unei melodii. Unii cititori își vor aminti de vremea când erau și ei băieți. Atât și-a dat silința și așa era de atent, încât Tom izbuti să-i prindă trucul și iată-l acum pășind agale pe stradă, cu gura un izvor de triluri melodioase și cu inima plină de mulțumire! Starea lui sufletească semăna foarte bine cu aceea a unui astronom care descoperă o planetă nouă. Fără doar și poate, băiatul simțea o bucurie cu mult mai adâncă și netulburată decât ar fi simțit astronomul.

După-amiezile de vară erau lungi. Nici nu se întunecase încă. Deodată, Tom se opri din fluierat. Îi apăruse înaintea un străin. Era un băiat puțin mai mare decât el. Un nou venit, de orice vârstă, băiat sau fată, nu conta, stârnea mare vâlvă în amărătul târgușor St. Petersburg! Unde mai pui că băiatul ăsta era și frumos îmbrăcat – ia uite la el, îmbrăcat frumos în zi de lucru! Pur și simplu nu se mai pomenise! Purta o pălărieuță frumoasă, o hăinuță din postav albastru, încheiată până la gât, nou-nouță și ca scoasă din cutie, cu pantaloni la fel. Avea ghete în picioare și nu era decât vineri. Purta chiar și cravată la gât, adică o panglică de toată frumusețea. Avea o mutră de orășean, care pe Tom îl călca pe nervi. Și cu cât se holba la minunea asta grozavă, cu atât era mai scârbit de găteala străinului și cu atât mai jerpelitate îi păreau propriile lui haine.

Se uitau unul la altul și niciunul nu scotea un cuvânt. Când făcea unul vreo mișcare, celălalt se mișca și el, dar tot în lături, roată-roată. Se priveau mereu față-n față, pândindu-se ca doi cocoși. Până la urmă, Tom spuse:

- Dacă vreau, te bat de te snopesc!
- Ia să vedem dacă poți!
- De ce n-aș putea?
- Uite-așa, că nu poți!...
- Ba pot!...
- Io nu cred!
- Ba pot foarte bine!
- Ba nu poți!

– Ba pot!

– Ba nu!

Tăcere încordată. Și iar Tom:

– Cum te cheamă?

– Da' ce-ți pasă? Ai ceva de împărțit cu mine?

– Ți-arăt io acuma ce am și ce n-am!

– Și cine te oprește?

– Mai zi o dată și-o să vezi ce pățești!

– Uite că mai zic o dată!

– Te crezi mare deștept sau ce? Dacă vreau, și doar c-o mână pot să te fac praf.

– Nu zău? Aș vrea să o văd și p-asta! Numa' gura-i de tine.

– Să vezi tu ce bătaie-ți trag dacă mai faci pe nebunu'.

– Ia nu mai spune! Am mai văzut io din ăștia ca tine...

– Deșteptule! Ai impresia că-i cine știe ce de capu' tău! Ia uite la el ce pălărie!

– Ce-ai tu, mă, cu pălăria mea? Înghite-o dacă nu-ți place!

Doar să-ndrăznești să te-atingi de ea... Care îndrăznește, praf îl fac.

– Lăudărosule!

– Tu ești lăudăros!

– Ești un mare mincinos, asta e, și ți-e frică să te bați.

– Mie? Frică? Plimbă ursu'...

– Bă, dacă mai îndrugi multe, o să-ți dau c-o piatră de-o să-ți fac capu' omletă.

– Sigur!...

– Ia vezi!

– Hai, să te văd! Știi numai să turui! Atâta!... De ce nu dai?

De frică, de-aia!...

– Mie? Frică?

– Da, ție.

– Ba nu mi-e frică deloc.

– Ba ți-e.

Tăcură din nou, se priveau sfidători și topăiau unul în jurul celuilalt. Ajunseseră deja umăr la umăr. Tom spuse:

– Cară-te de-aici !

– Cară-te tu!

Se proptiră fiecare țeapăn într-un picior, îmbrâncindu-se din răspuțeri și înfruntându-se, în timp ce ochii le scăpărau de ură. Dar nici unul nu-l putea clinti din loc pe celălalt. Se opintiră ce se opintiră, până li se urcă tot sângele în obraz, apoi încetul cu încetul se mai înmuieră, fără a se slăbi o clipă din ochi. Tom rupse iar tăcerea:

– Ești un laș și-un papă-lapte, asta ești. O să te spun lu' frate-miu. Vezi tu ce-o să pățești! Dacă se pune la mintea ta, te strivește și numa' cu degetu' mic!

– Nu mai pot io de frati-tu! Io am un frate mai mare ca al tău și, dacă vrea, îl aruncă pe-al tău peste gardu' ăla.

(Amândoi vorbeau despre niște frați inventați.)

– Minți!...

– Asta s-o crezi tu!...

Atunci Tom, îndârjit, trase o linie în țărână, cu degetul mare de la picior, și spuse:

– Îndrăznește să treci peste asta și te zvânt în bătaie. Încearcă și-ai să vezi.

Băiatul cel nou în târg păși de îndată peste linie, spunând:

– Ia să te vedem, să te vedem acum!

– Bă, nu mă scoate din sărite, atâta-ți spun!

– Am văzut io de mult că numa' gura-i de tine, da' când e vorba de bătaie...

– Bă, nenorocitul! Pe două parale că te bat!...

Băiatul cel străin scoase din buzunar doi bani mari de aramă și-i întinse batjocoritor. Tom îl lovi peste mână, de-i zburară banii cât colo.

O clipă mai târziu, amândoi se rostogoleau și se tăvăleau prin țărână, încăierăți ca doi cotoi. Timp de un minut, s-au tras de păr, și-au rupt hainele, s-au repezit unul la nasul celuilalt, cu pumnii, cu unghiile, acoperindu-se de praf și de glorie. Când cafteala se potoli, prin ceața bătăliei Tom putea fi zărit șezând călare pe noul venit și cărându-i la pumni cu nemiluita.

– Zi că te predai! striga Tom.

Celălalt se zbătea să scape și urla, dar urla de furie și neputință.

– Zi că te predai! și-i tot căra la pumni.

În cele din urmă, străinul icni înăbușit:

– Mă predau!

Tom îl lăsă să se ridice și-i spuse cu dispreț:

– Altă dată să te înveți minte să mai faci pe grozavu' cu mine!

Băiatul cel străin o luă din loc, scuturându-și hainele, sughițând și smiorcăindu-se. Din când în când, se mai uita înapoi, dând din cap și amenințându-l pe Tom că o să-i arate el „când l-o prinde“. Tom răspundea cu vorbe de ocară, se umfla în pene... Când întoarse spatele, dând să plece, celălalt se repezi, luă o piatră de pe jos și zvrârrrr! îl lovi pe Tom drept între umeri, după care, făcând stânga împrejur, o rupse la fugă, sprinten ca o căprioară. Tom îl fugări pe ticălos până acasă la el, aflând cu prilejul acesta și unde locuia. După aceea, rămase acolo câtva timp, ocupând o poziție strategică în fața porții și sfidându-l pe inamic, doar-doar o ieși afară. Dar inamicul se mulțumea să se strâmbe la el de la fereastră, făcându-se că nu vede provocarea, în cele din urmă apăru mama inamicului, care îl făcu pe Tom cu ou și cu oțet, numindu-l derbedeu, prost-crescut, mojiic și poftindu-l să plece. Neavând încotro, Tom se văzu nevoit să părăsească poziția, nu însă înainte de a-și spune „c-o să aibă el grijă de băiatu' ăla“.

Ajunse acasă pe întuneric, destul de târziu. Se cățără cu luare-aminte pe fereastră, dar, când să sară, dădu peste un obstacol: era chiar mătușa Polly care pândea la geam. Când băgă de seamă în ce hal erau hainele lui, intenția de a-l pune să lucreze duminică drept pedeapsă deveni hotărâre de neclintit.